

GS. NGÔ BẢO CHÂU:

NIỀM TỰ HÀO CỦA DÂN TỘC VIỆT NAM

Cuối cùng thì bao nhiêu chờ mong và kỳ vọng của đông đảo các thế hệ người Việt Nam đã được thỏa nguyện và niềm vui của cả dân tộc bùng vỡ khi GS. Ngô Bảo Châu - tài năng Việt đầu tiên được vinh danh ở diễn đàn khoa học hàng đầu thế giới về Toán học, sánh vai cùng những tên tuổi khoa học nổi tiếng nhất về lĩnh vực toán học trên thế giới. Anh được chính thức trao giải thưởng Fields - giải Nobel Toán học danh giá nhất tại Đại hội Toán học thế giới ICM 2010 tại Ấn Độ vì đã chứng minh được Bổ đề cơ bản của Chương trình Langlands, trở thành nhà khoa học thứ 50 của thế giới nhận giải thưởng này trong vòng 70 năm qua. Đích thân Tổng thống Ấn Độ Pratibha Patil đã trao huy chương Fields cho Ngô Bảo Châu. Sự kiện này đã ghi dấu ấn lịch sử cho Toán học Việt Nam nói

riêng cũng như giáo dục Việt Nam nói chung trên bản đồ khoa học thế giới. Thành tích của Ngô Bảo Châu đã trở thành niềm tự hào lớn lao của dân tộc Việt Nam và là chủ đề được đề cập rộng rãi trên cả các báo chính thống cũng như các diễn đàn, blog cá nhân trong suốt thời gian qua.

Ngay từ khi công trình chứng minh Bổ đề cơ bản của Ngô Bảo Châu được công bố, đã xuất hiện những dự đoán đầu tiên về giải thưởng Fields dành cho GS. Châu tại Đại hội Toán học thế giới năm 2010. Càng gần kề thời gian diễn ra Đại hội, sự quan tâm của cộng đồng xã hội về sự kiện này càng lớn. Ngô Bảo Châu về nước, báo chí dõi theo từng chuyển thăm của các vị lãnh đạo nước nhà tới vị GS trẻ nhất Việt Nam này, quan tâm đến những gửi gắm, kỳ vọng của lãnh đạo Đảng, nhà

nước đến một tài năng trí thức trẻ, dự đoán và hy vọng vào những đóng góp của Ngô Bảo Châu cho sự phát triển của giáo dục Việt Nam. Kèm theo đó là những băn khoăn lớn được đề cập: liệu khoa học Việt Nam có khả năng đứng chung hạng cùng các nền khoa học nổi tiếng thế giới? liệu trí tuệ con người Việt Nam có sánh ngang với trí tuệ của năm châu? giải pháp nào cho giáo dục Việt Nam để phát huy cao nhất các tố chất bẩm sinh, tiềm năng trong trí tuệ cá nhân? ... Nhiều báo đã dành những bài phân tích lớn để mổ xẻ nguyên nhân thành công của Ngô Bảo Châu, ca ngợi những thành tích rực rỡ trong khoa học của anh, đưa những "khó hiểu" trong Bổ đề cơ bản Langlands đến gần hơn với nhận thức của cộng đồng xã hội. Tất cả đều cho thấy: Ngô Bảo Châu và giải Fields là niềm mong mỏi và niềm tự hào

sâu sắc của mỗi người dân Việt Nam. Người ta chờ đợi khoảnh khắc chiến thắng của Ngô Bảo Châu để được tự hào, hy vọng và tin tưởng vào sức bật mới của khoa học giáo dục Việt Nam trong tương lai.

Đáp lại những kỳ vọng và cả những ồn ào của báo giới và của cộng đồng xã hội, một cách giản dị nhất, GS. Ngô Bảo Châu trả lời rằng anh sẵn sàng và luôn mong muốn đóng góp cho sự phát triển của trí thức trẻ Việt Nam, cho sự nghiệp giáo dục và hội nhập quốc tế của đất nước, không chỉ bằng các hoạt động trực tiếp giảng dạy như hiện tại mà còn bằng cả những kinh nghiệm về tổ chức, quản lý khoa học mà anh đã tích lũy được trong những năm tháng học tập, làm việc tại các tổ chức khoa học hàng đầu thế giới. Trong chuyến thăm mái trường xưa - ĐHQGHN vào tháng 8 vừa qua, GS. Ngô Bảo Châu cũng đã bày tỏ sự quan tâm và ủng hộ những định hướng phát triển của ĐHQGHN. Anh nói: muốn làm cầu nối để phát triển quan hệ hợp tác giữa ĐHQGHN và các đại học uy tín của thế giới. GS. Ngô Bảo Châu đã được Ban lãnh đạo ĐHQGHN mời nhận bằng tiến sĩ danh dự và trở thành thành viên trong Ban Cố vấn chiến lược của ĐHQGHN bên cạnh những tên tuổi học giả nổi tiếng như GS. Tom Cannon, GS. Susan Schwab,...

Chỉ vài giờ trước khi chính thức công bố tên của chủ nhân Huân chương Fields, các báo mạng lớn nhất Việt Nam đăng những thông tin cập nhật và nóng hổi, thể hiện niềm tin ngày càng mãnh liệt vào chiến thắng của Ngô Bảo Châu. Nhiều nhà khoa học dự đoán những “dư chấn” của sự kiện này sẽ tác động to lớn đến những quan điểm, chính sách về khoa học và giáo dục Việt Nam trong tương lai.

GS.TSKH Đào Trọng Thi - Ủy viên Trung ương Đảng, Ủy viên Thường vụ - Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa - Giáo dục Thanh thiếu niên Nhi đồng Quốc hội, nguyên Giám đốc ĐHQGHN đã bày tỏ niềm tự hào về Ngô Bảo Châu trên Vietnamplus: “Ngô Bảo Châu đoạt giải Fields có tác động rất lớn tới nền toán học nước nhà mà điều đầu tiên phải kể đến là trong mắt bạn bè quốc tế, vị trí nền toán học Việt Nam sẽ nâng lên một tầm cao mới. Và quan trọng hơn là chính người Việt Nam, xã hội Việt Nam, tuổi trẻ Việt Nam sẽ tự hào, tự tin hơn vào sự phát triển của toán học nước nhà, nhất là trong điều kiện xã hội đang dường như bi quan về nền giáo dục Việt Nam. Điều này còn lớn hơn cả bản thân giải thưởng Fields”.

GS. Hà Huy Khoái chia sẻ: “Sự kiện Ngô Bảo Châu có thể coi là một “cú hích”, một may mắn lớn cho ngành toán trong nước. Trong khoa học, vai trò cá

nhân rất quan trọng. Tôi cho rằng Ngô Bảo Châu có vai trò này trong việc thay đổi “vận mệnh” ngành toán nước nhà. Giới trẻ Việt Nam sẽ tự tin hơn để tiếp tục nghiên cứu toán học”.

GS. Nguyễn Văn Mậu, người phụ trách đội tuyển Olympic Toán Việt Nam thời điểm Châu trong đội tuyển đi thi năm 1988 và 1989 nói: “Châu nhận giải Fields khẳng định rằng đất nước mình đã có nhân tố đạt trình độ đỉnh cao, sánh ngang với các nền toán học khác và cả thế giới phải nhìn. Ngô Bảo Châu đã tiếp lửa cho những ước mơ chinh phục đỉnh cao khoa học quốc tế của giới trẻ Việt Nam”.

GS. Viện sĩ Nguyễn Văn Huệ, nguyên Hiệu trưởng Trường Đại học Công nghệ, ĐHQGHN cũng chia sẻ. Tôi hy vọng rằng việc anh Ngô Bảo Châu được tặng Huy chương Fields không chỉ là niềm vinh quang của anh và gia đình, mà còn thúc tỉnh những người có trách nhiệm đối với nền khoa học công nghệ của đất nước, từ đó mở ra một thời kỳ mới trong sự nghiệp phát triển khoa học cơ bản ở Việt Nam, trước hết là Toán học”.

***ĐÔI NÉT VỀ TIỂU SỬ
GS. NGÔ BẢO CHÂU**

Ngô Bảo Châu sinh năm 1972 tại Hà Nội, là con trai của GS. TSKH. Ngô Huy Cận (Viện Cơ học) và PGS. TS Trần Lưu Vân Hiến (Bệnh viện Y học cổ truyền Trung ương).

Ngô Bảo Châu học cấp III tại Khối chuyên toán Trường Đại học Khoa học Tự nhiên - ĐHQGHN. Năm 1988 và 1989, Ngô Bảo Châu hai lần liên tiếp đoạt Huy chương vàng Olympic Toán học Quốc tế tại Australia và Cộng hòa Liên bang Đức.

Từ năm 1992 đến 1994, Ngô Bảo Châu nhận học bổng của Chính phủ Pháp học đại học tại Trường Đại học Paris 6 và Trường Sư phạm Paris; tiếp đó thi đỗ thủ khoa kỳ thi tuyển sinh hệ sau ĐH của École Normale Supérieure de Paris - đại học danh tiếng nhất nước Pháp, nơi từng đào tạo nhiều nhà bác học Pháp lừng danh. Ngô Bảo Châu bảo vệ tiến sĩ năm 1997, trở thành nghiên cứu viên của Trung tâm Nghiên cứu Khoa học Quốc gia

Pháp năm 1998, lấy bằng Habilitation à diriger les recherches - HDR (tiêu chuẩn để được bổ nhiệm là giáo sư tại các trường đại học, điều hành một nhóm nghiên cứu, hướng dẫn hoặc làm phản biện cho luận án tiến sĩ) năm 2003, sau đó được bổ nhiệm làm Giáo sư toán học tại Đại học Paris XI năm 2004.

Năm 2004, GS. Ngô Bảo Châu cùng với thầy mình là GS. Gérard Laumon được trao tặng giải Nghiên cứu Clay của Viện Toán học Clay - một trong những giải thưởng danh giá nhất về toán học trên thế giới vì đã chứng minh được bổ đề cơ bản cho các nhóm Unità. Năm 2005, anh được Hội đồng chức danh Giáo sư Nhà nước phong cách Giáo sư và trở thành người trẻ nhất được phong GS tại Việt Nam.

Sau khi chứng minh được "Bổ đề cơ bản", một giả thuyết then chốt của Chương trình Langlands, Ngô Bảo Châu được trao Giải thưởng Oberwolfach của Đức, Giải thưởng của Viện Hàn lâm Pháp năm 2007. Công trình trên của Ngô Bảo Châu được tạp

chí Time (Mỹ) bình chọn là "một trong 10 phát minh khoa học tiêu biểu của năm 2009". Ngô Bảo Châu còn nhận được giải thưởng của Viện Nghiên cứu Toán học Oberwolfach dành cho các nhà toán học trẻ châu Âu năm 2007 và giải thưởng của Viện Hàn lâm Pháp năm 2008.

Năm 2010, Ngô Bảo Châu nhận giải thưởng Fields tại Đại hội Toán học thế giới ICM tổ chức tại Ấn Độ. Đây được coi như giải thưởng Nobel trong Toán học, chỉ được trao cho những thiên tài toán học phát lộ sớm và có những thành tích đặc biệt xuất sắc trong ngành.

Ngô Bảo Châu đã có thời gian dài học tập và giảng dạy tại các đại học, viện nghiên cứu khoa học hàng đầu thế giới: ĐH Paris 13, ĐH Paris 11, Viện IAS Princeton - Hoa Kỳ, IHES - Cộng hòa Pháp, Max-Planck - Cộng hòa Liên bang Đức, ĐH Chicago.

THANH HÀ